

Oppia Uudesta Seelannista

Suomen talouden mentyä yhä syvemmäs, poliitikot ja toimittajat alkoivat reissata Uudessa Seelannissa tutkimasta sikäläistä yhteiskunnan tuki- ja sosiaalikäytäntöä. Monia mainioita artikkeleita on julkaistu. Kansanedustajien matkoista sensijaan ei raportteja ole näkynyt. Taisi matkat mennä viihteen puolelle. Uudessa Seelannissa niin helposti käykin, koska maan asioiden väitetään olevan hyvällä tolalla. Kävin itsekin tutkailemassa, onko perää.

Uusiseelantilaiset eli kiwit, kuten he mielellään itseään kutsuvat, käyttävät maastaan nimeä Godzone (God's Own, jumalan oma). Ilmaisulla halutaan korostaa, kuinka hyvin luonto on asiat saarilla järjestänyt. Maailmassa on tosin liuta maita, joissa luonto on vieläkin suotuisampi ja luonnonvarat runsaammat, kuin uudessa Seelannissa, muut maan talous on kuitenkin tärvätty rapakuntoon. Mainitsen vaan yhden esimerkin, Argentiinan.

Uuden Seelannin lämpötila on sopiva, sataa paljon, mutta tasaisesti ja vain öisin. Kasvit kukoistavat. Tienvarretkin ovat kuin kukkatarhoja. Petoja ei ole, ei edes yhtään myrkyllistä käärmettä. Kylmimpinä kausina tosin tuulee rajusti. Maanviljelijöiden pitäisi ainakin pärjätä. Mutta on yksi paha mutta. Maa on kaukana kaikilta markkinoilta. Ja elintarvikkeiden kuljetus on vaativaa ja kallista hommaa.

Nyt tietysti sanotaan, että kyllä mekin, jos vain olosuhteet olisivat paremmat.

Vielä reilut kymmenen vuotta sitten Uudessa Seelannissa maksettiin samantapaista maataloustukea kuin Euroopassakin. Silti maatalous meni huonompaan suuntaan. Yhtenä syynä oli, että sikäläisten maataloustuotteiden tuonti Eurooppaan vaikeutui kaiken aikaa. Mutta sikäläinen ratkaisu olikin, että maataloustukea alettiin karsia, ei lisätä. Isännät yrittivät nousta barrikadeille ja osoittaa, että koko elinkeino kuolee.

Vuoden 1984 jälkeen sekä sosialistinen, että porvarillinen hallitus on johdonmukaisesti ajanut kaikkien tukien poistamista sekä lellittelevien ja lamaannuttavien sosiaaliapujen karsimista. Uusi Seelanti on nyt maa, jossa markkinatalous ja yrittäminen kukoistavat. Maanviljelijätkin pärjäävät paksusti. Tehdään ja tuotetaan vain sitä, mikä kannattaa ja mitä osataan.

Esimerkkejä on viljalti. Ison turistibussiyhtiön autot on maalattu yrityksen väreihin, mutta kunkin bussin omistaa yksityishenkilö, joka ajaa, puhelee mukavia mikrofonin ja opastaa pätevästi. Työssä näkyy into ja sitoutuminen. Merimatkoja järjestävän pikaveneen esitteessä lukee yleisesti Family Owned and Operated, vaikka vene onkin ison yhtiön väreissä. Jos ei lehmäliha käy kaupaksi, aletaan kasvattaa kauriita.

Uudella Seelannilla on oma vähemmistöongelmansa, maorit, jotka väittävät olevansa alkuperäisväestöä. Sitähän he eivät ole, tulivat vain saarille ennen eurooppalaisia. Historia todistaa lisäksi, että ennen maoreja Uuteen Seelantiin tulivat moriorit, jotka olivat rauhallista kasvisyöjäväkeä. Moriorit ovat sittemmin tuhoutuneet. Maorien historiankirjoitus yrittää ohittaa tämän vaiheen tyystin.

Nyt maoreja hyysätään, ja se näkyy monenmoisina ongelmina. Kansakunta rauhoittaa kai sillä tavalla omaatuntoaan, vaikei Uudessa Seelannissa koskaan ole ollutkaan Amerikan kaltaista alkuperäisväestön listimistä.

Uusi Seelanti voitti vuonna 1995 purjehduksen ylivoimaisesti arvostetuimman kilpailun America's Cupin, millä on ollut aivan käsittämätön vaikutus kansan itsetuntoon. Amerikkalaiset kun vuosien varrella ovat vilpillisesti soveltaneet sääntöjä omaksi edukseen. Seuraava kilpailu pidetään Aucklandin edustan vesillä. Voittaja on jo nyt kuulema selvä. Jenkeillä ei ole jakoa.

pajen